

Sogneblad

Skt. Elisabeths Kirke i Holbæk

nr. 1, 6. årg., 2016

Påsken og det tomme æg - efter Ida Mae Kempels historie

Jeremy blev født med en kronisk, dødelig sygdom. Den gav drengen diverse misdannelser i kroppen; den påvirkede hans sindstilstand. Sygdommen dræbte ham gradvis skridt for skridt. Hans forældre gjorde deres bedste for at give Jeremy et så normalt liv som muligt. De sendte ham på Sankt Theresa Grundskole. Skønt 12 år gammel gik Jeremy kun i anden klasse pga. store indlæringsvanskeligheder.

Hans lærer, Doris Miller, var tit irriteret på ham: Om det var pga. den opmærksomhed, han tiltrak sig ved kroppens ukontrollerede bevægelser, eller ved at give ukontrollerede lyde fra sig. Han havde også nogle lyse øjeblikke på skolen. Efterhånden blev han accepteret af sine klassekammerater. Men ikke sjældent følte lærerinden, at det kunne være alt for udfordrende at gennemføre en undervisningstime, mens Jeremys sygdom satte gang i hans bevægelser og lyde.

En dag tilkaldte hun Jeremys forældre til et møde. Hun ville overtale dem til at sende Jeremy på en specialskole, "en skole for børn som ham". Hun argumenterede med, at det nok ikke var fair over for Jeremy at være i klasse sammen med elever, der var flere år yngre end han, med børn der ikke havde de samme indlæringsproblemer som han. Jeremys mor sad stille og græd, imens hans far forsøgte at forklare lærerinden: "Frk. Miller", sagde han, "der er ingen skole af den slags i nærheden. Det ville være et frygteligt chok for Jeremy, hvis vi blev nødt til at tage ham ud af denne skole. Vi ved, at han virkelig er glad for at være her." Frk. Miller forstod forældrenes betænkeligheder og gjorde

ikke mere for at få Jeremy forflyttet. Hun indså, at hendes problem med at beholde ham i klassen ikke var noget særligt i forhold til familiens udfordringer. For dem var livet, specielt Jeremys liv, en hård kamp hver dag. Næste dag kom Jeremy hen til hende og sagde, at han elskede hende. Rødmende af forlegenhed – da hele klassen naturligvis reagerede på denne bekendelse, som børn nu engang gør – takkede hun Jeremy og sagde, at det var sødt af ham.

Påsken nærmede sig. Doris Miller ville have, at hendes elever fik noget ud af at fejre kristendommens største højtid. Hun fortalte børnene historien om Jesus, om Hans død på korset og om Hans opstandelse. Derefter gav hun dem et særligt hjemmearbejde: Hver elev fik et stort plastic-æg. Det kunne åbnes og evt. fyldes med forskellige ting. Eleverne blev opfordret til at putte dét i deres æg, som de selv syntes, afspejlede det nye liv, som fejres i Påsken.

Næste morgen kom alle eleverne glade med deres plastic-æg. Opfindsomheden fejlede ikke noget. Alle eleverne lagde deres æg på lærerindens bord og glædede sig til, når netop deres æg blev præsenteret. Kun Jeremy virkede ret upåvirket. Det første æg indeholdt en blomst. Det andet æg afslørede en smuk plastic-sommerfugl ... Alle børnene reagerede livligt, når frk. Miller roste dem for, at de forstod budskabet. Så blev Jeremys æg åbnet. Det var tomt. "Den stakkels dreng forstod alligevel ikke opgaven," tænkte hun, og for ikke at

gøre ham ked af det, gik hun hurtigt videre til det næste æg.

Men Jeremy forlangte: "Tal om mit æg, frk. Miller!" "Det er ok, Jeremy, at du glemte at lave dit hjemmearbejde. Det er ok," ville hun berolige ham. "Tal om mit æg!" blev Jeremy ved at insistere. "Jamen Jeremy, dit æg er tomt!" "Ja," svarede han, "og Jesu grav er også tom!" Frk. Miller ville være sikker: "Ved du, hvorfor Jesu grav er tom?" Jeremy anstrengte sig hårdt for at kunne fortsætte sin forklaring – han blev ramt af et af sine mange anfald, men efter at have samlet sig sammen, sagde han: "Fordi Jesus var død og blev lagt i graven, men Han stod op fra de døde, og nu lever Han igen. Han er ikke længere i sin grav! Den er tom!"

Efter at eleverne havde forladt klasseværelset, brast lærerinden i gråd. Jeremy forstod alligevel mest.

Tre måneder senere.

Jeremys sygdom tiltog voldsomt. Han døde. Ved hans begravelse lagde alle de tilstedeværende mærke til noget særligt ved hans kiste. Den var pyntet med 19 æg. Alle 19 var tomme. Som Jeremys dengang. Æggene var medbragt af hans klassekammerater, der tydeligt forstod hans budskab.

Jeremys tomme æg blev altså et symbol på Jesu tomme grav – et af de direkte beviser på, at Herren Jesus sejrede over døden. Jeg tillod mig her at genbruge historien fra den uformelle "påskeudgave af bladet". Det tomme ægs symbolik stopper ikke her. Guds verden tåler egentlig ikke en tomhed som sådan, en tomhed for tomhedens skyld. Gud sejrer derfor også over tomheden.

Det åbne æg, udtømt for sit naturlige indhold (hvis det var et rigtigt æg), fuldstændig udekoreret, er fyldt med luft. Det uundværlige livelement, som endvidere symboliserer Helligåndens tilstedeværelse. Besøger man Jesu Grav, har man netop noget af den erfaring: Den tomme Grav er ikke nogen

tomhed som sådan. Den er ikke blot et minde om, at Jesu døde Legeme en gang blev lagt til hvile i den – skønt dette minde er ret så levende for de besøgende. Berører man den stenbænk, hvorpå Jesu Legeme blev lagt, betragter man hele bygningen, observerer man den atmosfære af bøn, som hersker på stedet, og giver man sig selv til den, kan man ikke undgå at erfare "Tilstedeværelsen". Ikke længere tilstedeværelsen af den døde Jesus, men den levende Sejrsherre, som i Sin Ånd hvisker i den besøgendes ører: "Jeg er din og du er Min. – Ønsker du det samme?"

Det tomme æg minder mig om et åbent kar, som på tværs af sin tilsyneladende tomhed er fyldt med luft, det livgivende element. Vi – mennesker - glemmer tit, at vi har brug for Ham, som den usynlige luft er et billede på - for Helligånden, så vi virkelig kan leve det liv, Gud har kaldet os til. Efter Jesu Himmelfart og op til Pinsen påtog både Jomfru Maria, Apostlene og de øvrige disciple sig rollen at være de åbne, de helt igennem modtagelige kar. Og de blev fyldt med Helligånden. Måtte den samme modtagelighed præge os både igennem fejringen af Pinsen og på alle vore dage.

p. Michal Bienkowski

Vor Gud er hellig og treenig

Foråret bringer os nogle af kirkeårets største fe-ster. Til Påske fejrer vi festen for Jesu død og op-standelse; til Pinse fejrer vi Helligånden, og en uge efter Pinse festen for Den hellige Treenighed: Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd.

I denne artikel vil jeg forsøge at sige noget om treenigheden, som den vises i kunsten, afsluttet med en udlægning af, hvordan Treenigheden er symboliseret på tabernaklet i vores egen kirke.

Det er svært at forestille sig, hvordan den hellige treenige Gud ser ud.

Vi ved, at Jesus var menneske som os, og billeder af Jesus viser ham ofte som menneske. Hvordan han ser ud i sin himmelske skikkelse, ved vi ikke.

Ingen har set Gud. Moses så en brændende tornebusk; disciplene, der overværede Jesu forklarelse på Tabor-bjerget, så en sky, hvorfra Gud talte. In- tet levende menneske tåler at se Gud, så hvordan Gud Fader selv ser ud, kan vi ikke vide. I kunsten har man været inspireret af Skabelsesberetnin- gens fortælling om, at Gud skabte mennesket i sit billede, og derfor vises Gud ofte som en gammel mand. Men Guds væsen er, at Han er evig, og der- for kan han hverken være ung eller gammel. Han kalder sig selv "Jeg er".

Hvordan ser en ånd ud? I Bibelens beretninger vi- ser Helligånden sig som en due eller som tunger af ild. Samtidig får vi at vide, at Helligånden kan bo i vores hjerte. Så due og ildtunger er symboler, der ikke fortæller, hvordan Helligånden virkelig ser ud.

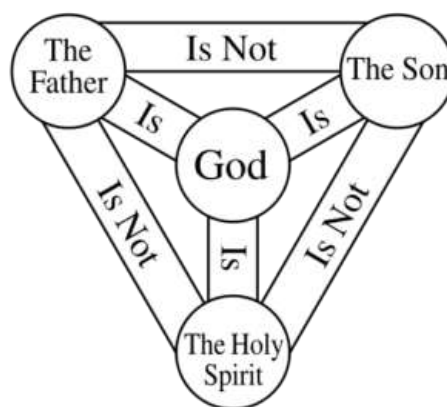
Og den treenige Gud da? Fader, Søn og Helligånd – tre og dog kun én? Mennesker har brug for fore- stillingsbilleder for at forstå, men billeder af den treenige Gud som en gammel og en ung mand med en due kan aldrig være retvisende.

Symbolet øverst på næste side fanger lidt af Tre- enighedens væsen:

Tre forskellige personer og dog én. De kan ikke ad- skilles, og de er forenet af kærlighed, symboliseret ved ringen.

Figuren herunder viser, at Gud er Fader, Søn og Helligånd tilsammen, men de tre er samtidig hver deres egen person i Treenigheden: Faderen er ikke sønnen eller Helligånden og omvendt.

Treenighedens væsen er for ophøjet til, at vi men- nesker helt kan forstå det. Her på jorden, må vi søge at begribe Guds væsen med vores menneske- lige forstand, og der hjælper billeder os. I Himlen skal vi engang møde Gud i Hans herlighed.

Ikoner og symboler

De ovenstående illustrationer er eksempler på grafiske symboler og diagrammer.

Et symbol er et billedligt tegn, der står for noget andet og mere omfattende. Symbolers funktion er at udsige noget mere end det er muligt med ord.

I Kirkens tradition har malere tolket de bibelske personer og fortællinger i billedform gennem år- hundreder. Især i den ortodokse kirke har ikonma- ling dannet særlige skoler, men nu om dage males også ikoner inden for Den romersk-katolske Kirke. "Eikon" er det græske ord for billede. Ikoner er of- test billeder af et ansigt, en person eller en scene fra Bibelen eller helgener malet på træ, lærred, pa- pir eller i metal.

De ældste bevarede ikoner malet på træ stammer fra omkring år 500, men ikoner på andre materialer fandtes tidligere og var en måde at formidle evangeliet til mennesker, som ikke havde mulighed for at læse det.

I den ortodokse kirke anses ikoner for hellige, de beskytter de troende, og nogle anses for at formidle mirakler. Derfor æres de i kirken og i hjemmet.

Ikoners formål er ikke at illustrere virkeligheden, men afspejle den himmelske virkelighed, som om ikonen var et vindue hertil. En ikon er fyldt med symboler. Figurernes stilling og størrelse, hændernes stilling og farverne, alt betyder noget.

Den, der betragter ikonen, inviteres til tilbedelse og til et møde med den person eller scene, der vises, og ikke blot med billedet. Ikoners formål er altså at inspirere til bøn.

Ikoner er "teologi i farver", gennemtænkte til mindste detalje. De klassiske ikonmalere malede deres ikon under bøn og faste for at modtage inspiration fra Gud. Af samme grund signerede de ikke ikonen. Æren for den var Guds.

Ikoner med Treenigheden som motiv

Der findes Gammeltestamentlige og Nytestamentlige Treenighedsikoner.

"Den Gammeltestamentlige Treenighed" forsøger ikke at afbilde Gud selv, men bruger på symbolsk måde fortællingen om Abrahams gæstebud (1. Mos, 18, 1-15), hvor Herren viser sig for Abraham og Sara i skikkelse af tre engle. Den kendteste af disse ikoner er malet af Andrej Rublev ca. 1411.

Rublev: Treenighedsikonen. De tre engle, der besøgte Abraham. Til venstre: Faderen, i midten Sønnen og til højre: Helligånden.

"Den Nytestamentlige Treenighed" forestiller Faderen og Sønnen side om side med Helligånden mellem sig, eller Faderen siddende med Sønnen på skødets og med Helligånden som en due. Herunder vises Paternitas-ikonen fra Novgorod, 14. årh.

Vi kender ét bestemt billede af Treenigheden

Mon alle i Skt. Elisabeth Menighed har tænkt over, at hver gang vi kommer ind i vores kirke, har vi en meget fin ikonisk afbildning af Den Nytestamentlige Treenighed lige foran os?

Tabernaklet i vores kirke rummer vigtige teologiske henvisninger til Treenighedens væsen.

Tabernaklets front (se billede næste side) demonstrerer på flere måder 3-tallet, som er ét af Kirkens vigtige tal-symboler.

Selve Treenigheden vises i tre symboler: Faderen i form af en hånd, Sønnen i Lammets skikkelse og Helligånden i form af en due. De tre personer i Treenigheden har tre cirkler som baggrund med en glødende midte, som leder tanken hen på solen, og en trekant danner ramme om hele motivet. I centrum, det centrum som alle de tre personer i Treenigheden peger hen mod, findes den hvide hostie, forvandlet til Kristi Legeme og Blod. Den skal lære os, at gennem modtagelsen af kommunionen, finder vi vejen til den Treenige Gud. På samme måde viser Rublevs Treenighedsikon de tre personer samlet omkring en skål/kalk, der rummer Kristi legeme og blod, og ved bordet er der en ledig plads til os.

Tilbage til Tabernaklet i Skt. Elisabeths Kirke. Se på Faderens hånd. Med den har Han skabt himmel og jord, og skabt mennesket i sit billede.

Vi ser, at to fingre er strakt ud, mens de andre er bøje. Dette er et gammelt tegn, der ses på mange ikoner, og som i den ortodokse kirke også udføres, når man gør korsets tegn for sig. De to fingre henviser til, at Jesus samtidig og i lige høj grad var både helt Gud og helt menneske, sådan som vi også siger det i trosbekendelsen:

Vi tror ”på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt, som for os mennesker og for vor frelses skyld steg ned fra himmelen og blev kød ved Helligånden af Jomfru Maria og blev menneske”.

Kristus vises som et lam, offerlammet, der forblev lydigt over for Faderen indtil døden, lod sig korsfæste og gav sit liv for at frelse os. Lammet som symbol henviser til det lam, som Moses befalede jøderne at slagte og smøre dets blod på dørstolperne, så de ved lammets blod blev frelst fra jødernes forfølgelse. Dette kalder jøderne for deres første påske.

Billedet af lammet vises på vores tabernakel som et forbillede for os. Fordi Jesus var fuldt menneske ligesom os, har han også vist os den vej, vi kan gå som mennesker i efterfølgelse af Ham: også vi må være lydige over for Faderen og leve vore liv i forsøget på at følge Hans vilje. Jesus udtrykker dette i sit nye bud til os: ”Et nyt bud giver jeg jer: I skal elske hinanden. Som jeg har elsket jer, skal også I elske hinanden. Deraf kan alle vide, at I er mine disciple: hvis I har kærlighed til hinanden” (Joh 13, 34-35). Styrken til dét hjælper Gud os selv med gennem Sønnens offer, som vi modtager i brød og vins skikkelse i kommunionen, som alle døbte katolikker er indbudt til at dele i fællesskab. Lige før kommunionen beder vi ”Guds Lam, du som borttager verdens synder, forbarm dig over os, og giv os fred”.

Helligånden vises som en due. Altså i samme form, som den viste sig, da den ifølge Evangelierne, fx Luk 3, 21-22, dalede ned over Jesus ved Hans dåb i Jordanfloden. Duen er et universelt symbol på fred. I Gamle Testamente sendte Noah en due ud fra arken, og da den vendte tilbage med en olivengren, var det tegn på, at det igen var muligt at bo i fred på jorden. Duen er i Bibelen Guds sendebud, som bringer os Guds fred. Det samme gør Helligånden.

På tabernaklet ser det ud, som om Lammet løfter hostien op imod Faderen og Helligånden, mens de to ser ud til at modtage den og løfte den frem mod os. Hostien er centrum i billedet, og dermed symboliseres, at vi, Kirken og hver enkelt af Guds skabninger, er centrum for Treenighedens opmærksomhed og kærlighed i de tre personers forenede omsorg for os.

Se godt på tabernaklet og tak Gud for Hans omsorg og Hans gaver til os og bed den hellige, treenige Gud forbarme sig over os og give os fred.

Af: Birgit Bidstrup Jørgensen

Børneundervisning efterår 2017

Datoer meddeles i august.

Sognepræsten holder ferie

P. Michal Bienkowski holder ferie mellem den 17. juli og den 11. august.

P. Michal vil i forvejen meddele, hvilke præster, der vil fejre messen for os, mens han er bortrejst.

Messer i Skt. Elisabeths Kirke

Lørdag kl. 15.30: Søndagsmesse

1. Lørdag i måneden samt i hele oktober måned

kl. 15.10: Rosenkrans

Ingen messe på søndage.

Onsdag kl. 17.30: Hverdagsmesse og vesper.

Torsdag kl. 08.00: Hverdagsmesse

Se i øvrigt opdateret kalender på hjemmesiden www.katolsk-vestsj.dk. Her findes også opslag om andre arrangementer, fx katekeser for voksne.